

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2002

Julkaistu Helsingissä 21 päivänä helmikuuta 2002

N:o 116—120

SISÄLLYS

N:o		Sivu
116	Laki säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä	341
117	Laki ulkomaalaislain muuttamisesta	350
118	Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain muuttamisesta	352
119	Tasavallan presidentin asetus Suomen Tasavallan hallituksen ja Eteläisen Afrikan kehitysyhteisön sihteeristön välillä informaatio- ja kommunikaatioteknologian alan yhteistyöstä tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta	358
120	Tasavallan presidentin asetus alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan V liitteen muutosten voimaansaattamisesta	359

N:o 116

Laki

säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä

Annettu Helsingissä 15 päivänä helmikuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on järjestää ulkomaalaislain (378/1991) 46 §:n nojalla säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelu erityisesti tähän tarkoitukseen varatussa säilöönottoyksikössä.

Säilöönottoyksikön toiminnasta on soveltuvin osin voimassa, mitä maahanmuuttajien

kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa (493/1999) säädetään turvapaikanhakijoiden vastaanotosta.

2 §

Säilöönottoyksikkö

Säilöönottoyksikkö voidaan perustaa valtion tai kunnan ylläpitämän vastaanottokeskuksen yhteyteen. Kunnan ylläpitämän vastaanottokeskuksen yhteyteen säilöönottoyksikkö voidaan perustaa tekemällä siitä työvoima- ja elinkeinokeskuksen ja asianomaisen kunnan kesken sopimus. Kunnan on

HE 192/2001
TyVM 12/2001
EV 208/2001

huolehdittava itse säilöönottoyksikön toiminnasta. Säilöönottoyksikön perustamisesta ja ylläpitämisestä kunnalle aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista.

Säilöönottoyksikkö käsittää säilöön otettujen ulkomaalaisten säilyttämistä varten tarpeelliset tilat ja niihin liittyvän ulkoilualueen.

3 §

Kehittäminen, ohjaus ja valvonta

Työministeriö vastaa tässä laissa tarkoitettun toiminnan yleisestä kehittämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta.

Säilöönottoyksikön toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta vastaa työvoima- ja elinkeinokeskus.

Hallinnonalojen yhteistyötä sekä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelun kehittämistä ja muuta toiminnan sisällön suunnittelua käsitellään maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain 20 §:ssä tarkoitettussa turvapaikanhakijoiden vastaanoton neuvottelukunnassa.

2 luku

Säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelu

4 §

Kohtelu

Säilöön otettua ulkomaalaista on kohdeltava oikeudenmukaisesti ja hänen ihmisarvoaan kunnioittaen. Hänen oikeuksiaan ei saa tämän lain säännösten nojalla rajoittaa enempää kuin säilöissäpidon tarkoitus ja varmuus sekä turvallisuuden ja järjestyksen säilyttäminen välttämättä edellyttävät.

5 §

Oikeuksista ja velvollisuuksista tiedottaminen

Ulkomaalaiselle on viipymättä tiedotettava hänen säilöönottojärjestelyistään sekä hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Nämä tiedot on mahdollisuuksien mukaan annetta-

va kirjallisina sellaisella kielellä, jota asianomainen henkilö ymmärtää.

6 §

Yhteydenpito-oikeus

Ulkomaalaisella on oikeus pitää yhteyttä Suomessa olevaan vastaanottajaan, lähiomaaseensa tai muuhun läheiseensä, kotimaataan edustavaan diplomaattiseen edustustoon tai konsuliedustustoon, säilöönottoyksikön toimintaa valvovaan viranomaiseen, vähemmistövaltuutettuun, yleiseen oikeusavustajaan, asiamiehenään toimivaan asianajajaan tai muuhun oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneeseen henkilöön, ihmisoikeuksien valvontaelimiin ja Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun viraston tai viraston edustajaan sekä yleishyödylliseen yhdistykseen, joka antaa ammattimaisesti oikeudellista apua ja neuvontaa turvapaikanhakijoille, pakolaisille ja muille ulkomaalaisille.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua yhteydenpitoa ei saa valvoa tai rajoittaa 4 luvun säännösten nojalla. Vastaanottajan, lähiomaisen tai muun yksityishenkilönä ulkomaalaisen luona vierailevan henkilön säilöönottoyksiköön pääsyn edellytykseksi voidaan kuitenkin asettaa turvatarkastuksen suorittaminen.

7 §

Vierailut ja puhelimen käyttö

Ulkomaalaisella on oikeus ottaa vastaan vieraita ja käyttää puhelinta.

Säilöönottoyksikön järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa vieraiden vastaanottamista muina kuin vierailuille tavanomaisina vuorokaudenaikoina sekä antaa yksikön järjestyksen ja säilöön otettujen yhteydenpito-oikeuden yhdenvertaisen toteutumisen kannalta välttämättömiä tarkempia määräyksiä vieraiden vastaanottojärjestelyistä ja puhelimen käytöstä. Järjestyssäännöt vahvistaa työvoima- ja elinkeinokeskus.

Puhelimen käytöstä voidaan periä enintään aiheutuneita kustannuksia vastaava maksu. Ulkomaalaiselle on hänen maksukyvystään huolimatta varattava tilaisuus ottaa puhelimitse yhteyttä 6 §:ssä tarkoitettuihin tahoihin.

8 §

Erillään säilyttäminen

Ulkomaalainen voidaan säilyttää erillään muista säilöön otetuista ulkomaalaisista, jos:

1) hän aiheuttaa vaaraa omalle tai muiden hengelle taikka terveydelle taikka vakavaa vaaraa säilöönottoyksikön turvallisuudelle tai järjestykselle;

2) erillään säilyttäminen on tarpeen hänen suojaamiseksi henkeä, terveyttä tai turvallisuutta välittömästi uhkaavalta vakavalta vaaralta; tai

3) erillään säilyttäminen on poikkeuksellisesti välttämätöntä maahantuloedellytysten tai henkilöllisyyden selvittämisen turvaamiseksi.

Säilöönottoyksikön johtajan täytyy arvioida uudelleen 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu erillään säilyttämisen tarve niin usein kuin siihen on syytä, kuitenkin vähintään joka kolmas päivä.

9 §

Säilöönottoyksiköstä pois siirtäminen

Säilöön otettu 18 vuotta täyttänyt ulkomaalainen voidaan säilöönottoyksikön johtajan pyynnöstä siirtää tilapäisesti säilöönottoyksiköstä poliisin pidätystiloihin, jos 8 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua vaaraa ei voida torjua erillään säilyttämisellä.

Ulkomaalaisen sijoittamista edellä 1 momentissa tarkoitettuihin poliisin pidätystiloihin ei saa jatkaa kauempaa kuin se on välttämätöntä. Säilöönottoyksikön johtajan tulee arvioida poliisin pidätystiloihin sijoittamisen tarpeellisuutta siten kuin 8 §:n 2 momentissa säädetään.

Poliisin pidätystiloihin sijoitettuun ulkomaalaiseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään. Pidätystilojen järjestyksen ja turvallisuuden säilyttämiseksi ulkomaalaiseen voidaan kuitenkin soveltaa tarpeellisin osin, mitä tutkintavankeudesta annetun lain (615/1974) 5—7 §:ssä säädetään edellyttäen, että toimenpiteet ovat sopusoinnussa hänen säilöönottamisensa perusteen kanssa.

10 §

Erillään säilyttämisestä ja pois siirtämisestä päättäminen

Päätöksen säilöön otetun ulkomaalaisen 8 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua erillään säilyttämisestä tekee säilöönottoyksikön johtaja. Päätöksestä on ilmoitettava käräjäoikeudelle siten kuin säilöönotosta ilmoittamisesta säädetään ulkomaalaislain 48 §:n 1 ja 4 momentissa. Erillään säilyttämisen jatkuessa ilmoitus tehdään vähintään kahden viikon välein.

Päätöksen 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua erillään säilyttämisestä ja 9 §:ssä tarkoitettua säilöön otetun ulkomaalaisen siirtämisestä poliisin pidätystiloihin tekee poliisin päällystöön kuuluva poliisimies. Päätöksestä on ilmoitettava käräjäoikeudelle siten kuin 1 momentissa säädetään.

Erillään säilyttämistä tai poliisin pidätystiloihin sijoittamista koskevan asian käsittelyyn käräjäoikeudessa sovelletaan muutoin, mitä ulkomaalaislaissa säädetään säilöönoton ja sen jatkamista koskevan asian käsittelystä.

Jos erillään säilyttäminen tai poliisiin tiloihin siirtäminen tehdään sen vuoksi, että henkilö aiheuttaa vaaraa omalle hengelleen tai terveydelleen, on asiasta ensin neuvoteltava lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön kanssa.

3 luku

Toimeentulon ja huolenpidon järjestäminen

11 §

Majoitus ja huolenpito

Ulkomaalaiselle järjestetään majoitus, täysi ylläpito, tulkkipalveluja ja muu välttämätön perustarpeiden turva säilöönottoyksikössä.

Alaikäisten tai kidutuksen, raiskauksen, muun ruumiillisen tai seksuaalisen väkivallan uhrien tai muutoin heikommassa asemassa olevien huolenpidon järjestämisessä otetaan huomioon heidän elämäntilanteestaan johtuvat erityiset tarpeensa.

Perheenjäsenille tarjotaan mahdollisuus majoittua yhdessä.

Ulkomaalaiselle järjestetään mahdollisuus ostaa jokapäiväisessä elämässä tarvittavia hyödykkeitä, jotka eivät kuulu 1 momentin soveltamisalaan ja joita ei siten anneta maksettua.

12 §

Käyttöraha ja toimeentulotuki

Ulkomaalaiselle annetaan käyttörahaa, jos hänellä ei ole käytettävissään omia varoja eikä hän voi saada käyttövaroja muulla tavalla. Käyttörahasta säädetään tarkemmin työministeriön asetuksella.

Toimeentulotukeen sekä tukea koskevaan asiaan ja muutoksenhakuun sovelletaan, mitä turvapaikanhakijoiden vastaanoton piiriin kuuluvan henkilön toimeentulotuesta, tukea koskevasta asiasta ja muutoksenhausta säädetään maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa lukuun ottamatta lain 22 §:n 4 momenttia.

Toimeentulotuen ja käyttörahan myöntää se turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskus, jonka yhteydessä säilöönottoyksikkö toimii.

13 §

Hoito ja tutkimus säilöönottoyksikön ulkopuolella

Jos sairasta tai vammautunutta säilöön otettua ulkomaalaista ei voida asianmukaisesti hoitaa tai tutkia säilöönottoyksikössä, hänet on lähetettävä riittävän valvonnan alaisena säilöönottoyksikön ulkopuolelle hoitoon tai tutkimukseen.

Ulkomaalaisen valvonnasta hoidon tai tutkimuksen aikana vastaa sen paikkakunnan poliisi, missä hoito tai tutkimus tapahtuu. Säilöönottoyksikön virassa oleva henkilö vastaa kuitenkin valvonnasta siihen saakka, kun poliisi voi ottaa valvonnan tehtäväkseen.

14 §

Toimintakyvyn tukeminen

Ulkomaalaiselle järjestetään säilöönottoyksikön oloihin soveltuvaa elämänhallintaa tukevaa toimintaa sekä mahdollisuus tiedotus-

välineiden seuraamiseen ja kirjastopalvelujen käyttöön.

Ulkopuolisille henkilöille ja yhteisöille voidaan antaa lupa virkistys- ja opintotoiminnan järjestämiseen säilöönottoyksikössä.

Ulkomaalaiselle on järjestettävä tilaisuus ulkoilla vähintään yksi tunti päivässä.

Säilöönottoyksikössä on varattava hiljentymiseen soveltuva tila.

4 luku

Rajoitukset ja tarkastukset

15 §

Tapaamisten valvonta ja rajoittaminen

Vieraiden pääsyn edellytykseksi säilöönottoyksikköön voidaan asettaa päällyysvaatteiden ja mukana tuotujen tavaroiden jättäminen tapaamisen ajaksi säilöönottoyksikössä säilytettäväksi säilöönottoyksikön määräämällä tavalla.

Tapaaminen voidaan järjestää tapaamista varten erikseen osoitetussa tilassa, jos on perusteltua syytä epäillä tapaamisesta aiheutuvan vaaraa säilöönottoyksikön turvallisuudelle tai järjestykselle. Jos turvallisuuden tai järjestyksen säilyttäminen sitä edellyttää, tapaamisessa voi olla läsnä yksikön ohjaus- tai valvontatehtäviä hoitava henkilö.

Tapaaminen voidaan evätä, jos vierailija ei pysty luotettavasti todistamaan henkilöllisyyttään tai kieltäytyy turvatarkastuksesta tai on perusteltua syytä epäillä, että tapaamisesta aiheutuu turvallisuudelle tai järjestykselle sellaista vaaraa, jota ei voida valvonnalla torjua.

Tapaaminen voidaan evätä, jos tapaamisen perustellusta syystä arvioidaan vaarantavan säilöön otetun ulkomaalaisen maahantuloedellytysten ja henkilöllisyyden selvittämisen tai jos on perusteltua syytä olettaa, että tapaaminen myötävaikuttaa rikoksen tekemiseen.

16 §

Kirjeenvaihto ja lähetykset

Jos on perusteltua syytä epäillä, että säilöön otetulle ulkomaalaiselle saapunut kirje-,

posti- tai muu lähetys sisältää 21 §:ssä tarkoitettuja kiellettyjä aineita tai esineitä, sen saajaa voidaan pyytää avaamaan se henkilökunnan läsnä ollessa. Jollei asianomainen suostu avaamaan kirje-, posti- tai muuta lähetystä, se voidaan tarkastaa läpivalaisemalla tai avaamalla. Lähetystä ei saa kuitenkaan lukea. Tarkastus ja avaaminen on tehtävä todistajan läsnä ollessa.

17 §

Puhelimen käytön rajoitukset

Puhelimen käytön ehdoksi voidaan asettaa, että säilöön otettu ulkomaalainen ilmoittaa, kehen hänellä on tarkoitus olla yhteydessä. Puhelimen käyttö voidaan kieltää, jos sen perustellusta syystä arvioidaan vaarantavan ulkomaalaisen maahantuloedellytysten tai henkilöllisyyden selvittämisen tai jos voidaan perustellusta syystä olettaa, että puhelimen käyttö myötävaikuttaa rikoksen tekemiseen.

18 §

Sähköinen viestintä

Ulkomaalaisen oikeutta olla yhteydessä säilöönottoyksikön ulkopuolelle televiestintää, muuta sähköistä viestintää tai muuta tämän kaltaista teknistä yhteyttä käyttämällä voidaan rajoittaa 17 §:ssä säädetyillä perusteilla ottamalla matkapuhelin tai muu viestintälaitte pois ulkomaalaiselta kiellon ajaksi.

19 §

Poistumislupa

Ulkomaalaiselle voidaan antaa lupa poistua säilöönottoyksiköstä vakavasti sairaana olevan lähiomaisen tai muun läheisen henkilön tapaamista tai hautaamista varten tai muusta vastaavasta erittäin tärkeästä syystä. Valvonnasta poistumisluvan aikana vastaa poliisi.

20 §

Valvonta

Säilöön otettuja ulkomaalaisia ja säilöönottoyksikön tiloja on valvottava siten kuin

säilöissäpidon tarkoitus, säilöönottoyksikön järjestys, säilöönottoyksikössä pitämisen varmuus tai poistumisen estäminen sekä ulkomaalaisten ja muiden henkilöiden turvallisuus edellyttävät.

Jos ulkomaalaisten tai muiden henkilöiden turvallisuuden takaaminen tai säilöönottoyksikön järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sitä välttämättä edellyttää, yksikön ohjaus- tai valvontatehtäviä hoitava henkilö voi valvoa myös majoitustiloja käymällä niissä.

Valvonta on järjestettävä niin, ettei se loukkaa säilöön otetun ulkomaalaisen tai muiden henkilöiden yksityiselämän suojaa eikä siitä aiheudu heille tarpeetonta haittaa.

Säilöönottoyksikön valvonnasta vastaavat yksikön johtaja sekä ohjaus- tai valvontatehtäviä hoitavat henkilöt.

21 §

Turvatarkastus

Säilöönottoyksikössä voidaan tehdä turvatarkastuksia turvallisuudesta huolehtimiseksi, järjestyksen turvaamiseksi tai omaisuuden suojelemiseksi.

Turvatarkastuksessa voidaan metallinilmiasinta taikka muuta teknistä laitetta käyttäen tarkastaa säilöönottoyksikköön saapuva säilöön otettu ulkomaalainen ja hänen mukanaan olevat tavarat sen selvittämiseksi, ettei hänellä ole mukanaan esinettä tai ainetta:

1) jolla voidaan aiheuttaa vaaraa henkilön turvallisuudelle tai säilöönottoyksikön järjestykselle;

2) jota voidaan käyttää omaisuuden vahingoittamiseen;

3) jonka hallussapito on muuten lain tai sen nojalla annettujen säännösten nojalla kielletty; tai

4) joka on alkoholia.

Muu säilöönottoyksikköön saapuva henkilö voidaan tarkastaa siten kuin säilöön otetun ulkomaalaisen tarkastamisesta säädetään 2 momentissa. Jos henkilö kieltäytyy turvatarkastuksesta, noudatetaan mitä 15 §:n 3 momentissa säädetään.

Turvatarkastus on järjestettävä niin, ettei siitä aiheudu tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle tai vahinkoa omaisuudelle.

22 §

Henkilöntarkastus

Jos säilöön otettua ulkomaalaista epäillään 21 §:ssä tarkoitettujen kiellettyjen esineiden tai aineiden hallussapidosta, hänelle voidaan suorittaa henkilöntarkastus säilöönottoyksiköön saapumisen tai palaamisen yhteydessä taikka valvomattoman tapaamisen jälkeen.

Henkilöntarkastus käsittää sen tutkimisen, mitä henkilöllä on vaatteissaan tai muutoin yllään.

Henkilöntarkastus on suoritettava hienotunteisesti ja todistajan läsnä ollessa. Henkilöntarkastusta suorittaessa ei saa suorittaa eikä henkilöntarkastusta suorittaessa saa olla läsnä eri sukupuolta oleva henkilö, jollei hän ole lääkäri tai muu terveydenhuoltohenkilökuntaan kuuluva.

23 §

Kielletyt esineet ja aineet

Edellä 21 §:ssä tarkoitettut esineet ja aineet on otettava tarkastettavalta pois. Ne on palautettava säilöön otetulle ulkomaalaiselle vapaaksi päästämisen yhteydessä. Jollei esinettä tai ainetta voida tuolloin vaaratta palauttaa, se on luovutettava poliisille joko tarkastetulle henkilölle palauttamista tai poliisilain (493/1995) 24 §:ssä säädettyjä toimenpiteitä varten.

Säilöönottotilassa vierailevalta henkilöltä pois otetut tavarat ja aineet palautetaan henkilölle hänen poistuessaan säilöönottoyksiköstä.

24 §

Toimenpiteiden kirjaaminen

Henkilöntarkastuksesta, pois otetuista tavaroista ja aineista, kirje-, posti- tai muiden lähetysten tarkastamisesta ja avaamisesta sekä vierailujen kieltämisestä pidetään pöytäkirjaa.

Henkilöntarkastuksesta ja muista 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä tehtävän pöytäkirjan allekirjoittaa tarkastuksen tekijä ja todistajana läsnä ollut henkilö. Tavaroiden ja esineiden poisottamista koske-

vaan pöytäkirjaan on pyydettävä myös asianomaisen säilöön otetun ulkomaalaisen allekirjoitus.

Tarkemmat säännökset pöytäkirjaamisesta annetaan työministeriön asetuksella.

25 §

Rajoituksia ja tarkastuksia koskeva päätösvalta

Säilöön otetun ulkomaalaisen henkilöntarkastuksesta ja hänen hallussaan olevien tavaroiden ja aineiden poisottamisesta, hänelle saapuneiden kirje-, posti- tai muiden lähetysten tarkastamisesta ja avaamisesta sekä 15 §:n 1—3 momentissa tarkoitetuista vierailujen kieltämisestä ja valvonnasta päättää säilöönottoyksikön johtaja tai hänen määräyksestään ohjaus- ja valvontatehtävissä toimiva virkamies tai viranhaltija. Jos asia on kiireellinen, saa edellä tarkoitettua päätöksä tehdä muukin säilöönottoyksikön virkamies tai viranhaltija.

Edellä 15 §:n 4 momentissa sekä 17 ja 18 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä ja 19 §:ssä tarkoitettua poistumisluvasta päättää päällystään kuuluva poliisimies.

Säilöönottoyksikön johtajan tai muun 1 momentissa tarkoitettua virkamiehen tai viranhaltijan on pantava täytäntöön 2 momentissa tarkoitettu päätös.

5 luku

Muutoksenhaku

26 §

Valitusoikeus

Säilöön otetulla ulkomaalaisella on oikeus hakea muutosta valittamalla kärjäoikeuteen seuraavista päätöksistä:

1) 15 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettua tapaamisen epäämisestä;

2) 17 ja 18 §:ssä tarkoitettua puhelimen ja sähköisen viestinnän rajoittamisesta tai kieltämisestä;

3) 19 §:ssä tarkoitettua poistumisluvan epäämisestä; sekä

4) 23 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiellettyjen esineiden ja aineiden poisotosta.

Kun 1 momentissa tarkoitetusta asiasta tehdään päätös, ulkomaalaiselle on samalla annettava kirjallinen valitusosoitus. Valitusosoituksessa on mainittava tuomioistuin, jolle valitus asiassa voidaan tehdä, valituksen tekemistä koskeva määräaika sekä selostettava muutoin, mitä valitusta tehtäessä on noudatettava.

Muutoksenhausta toimeentulotukea koskevaan päätökseen säädetään 12 §:n 2 momentissa.

27 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Toimivaltainen tuomioistuin on sen paikkakunnan kärjäoikeus, jonka tuomiopiirin alueella säilöön otettua ulkomaalaista säilytetään.

Muutoksenhakua koskevaa asiaa käsiteltäessä kärjäoikeus on päätösvaltainen myös silloin, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Istunto voidaan pitää myös muuna aikana ja muussa paikassa kuin yleisen alioikeuden istunnosta säädetään.

Maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain (87/1973) 5 §:ssä tarkoitettua selvitystä taloudellisista oloista ei tarvitse esittää, jollei kärjäoikeus toisin määrää.

28 §

Valituksen tekeminen

Valitus on tehtävä kirjallisesti viikon kuluessa siitä, kun asiaa koskeva päätös tai asiakirja valitusosoituksineen on annettu säilöön otetulle ulkomaalaiselle tiedoksi. Valituskirjelmä toimitetaan säilöönottoyksikön johtajalle.

Johtajan on toimitettava valituskirjelmä välittömästi kärjäoikeuden kansliaan sekä liitettävä siihen jäljennökset kertyneestä asiakirja-aineistosta ja oma selvityksensä. Jos valituksen alaisen päätöksen on tehnyt poliisi, johtajan on pyydettävä poliisia toimittamaan valituskirjelmään päätöstään koskeva asiakirja-aineisto ja oma selvityksensä siten, että valituskirjelmä voidaan välittömästi toimittaa tuomioistuimen kansliaan.

Asiakirjoja kärjäoikeudelle toimitettaessa

on ilmoitettava, milloin valituskirjelmä on saapunut johtajalle. Tuomioistuimen on viivytyksettä annettava valittajalle ja päätöksen tekijälle tieto käsittelyn ajasta ja paikasta sekä valittajan poissaolon seurauksista.

Jos säilöön otettu ulkomaalainen on toimitanut valituskirjelmän määräajassa suoraan toimivaltaiseen tuomioistuimeen, hän ei menetä puhevaltaansa.

29 §

Valituksen vaikutus täytäntöönpanoon

Valitus ei keskeytä päätöksen tai ratkaisun täytäntöönpanoa, jollei tuomioistuin toisin määrää.

30 §

Oikeussuojakeinon käyttämisen turvaaminen

Säilöönottoyksikön johtajan tulee huolehtia siitä, että säilöön otetulla ulkomaalaisella on mahdollisuus laatia valituskirjelmä ja että hänellä on käytännön mahdollisuus osallistua valituksen käsittelyyn tuomioistuimessa.

Ulkomaalaisella on oikeus käyttää avustajaa ja tulkkia tämän lain mukaisissa asioissa.

Poliisi vastaa säilöön otetun ulkomaalaisen kuljettamisesta kärjäoikeuden istuntoon.

31 §

Käsittely kärjäoikeudessa

Valituksen tekijällä on oikeus olla läsnä kärjäoikeudessa. Valitus voidaan käsitellä valituksen tekijän poissaolosta huolimatta, jollei kärjäoikeus pidä hänen henkilökohtaista kuulemistaan tarpeellisena.

Muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen tai ratkaisun tekijän tai häntä edustavan virkamiehen tai viranhaltijan on oltava läsnä kärjäoikeudessa valitusta käsiteltäessä.

Kärjäoikeuden on otettava muutoksenhaun alainen asia käsiteltäväksi viimeistään siinä istunnossa, jossa asianomaisen säilöön otetun säilöissäpidon jatkaminen ulkomaalaislain 48 §:n mukaan on kärjäoikeuden harkittavana.

32 §

Valituskielto käräjäoikeuden ratkaisusta

Käräjäoikeuden päätökseen tässä laissa tarkoitettussa asiassa ei saa hakea muutosta valittamalla.

6 luku

Erinäiset säännökset

33 §

*Säilöön otettujen ulkomaalaisten henkilö-
tietojen käsittely*

Säilöön otettuja ulkomaalaisia koskevien tietojen käsittelyä varten on asukasrekisteri. Asukasrekisterillä tarkoitetaan maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain 37 §:n mukaista henkilörekisteriä.

Asukasrekisteriin saa kerätä ja tallettaa:

1) säilöön otetun ulkomaalaisen tunnistamiseksi tarvittavat tiedot, rekisterinpitäjän ja ulkomaalaisviraston antamat asiakasnumerot sekä syntymäpaikkaa ja kansalaisuutta koskevat tiedot; sekä

2) tiedot siitä, milloin ulkomaalainen on sijoitettu säilöönottoyksikköön ja milloin hän on poistunut sieltä.

Rekisterinpitäjään ja rekisterinpitäjän vastuuseen rekisteriin talletetuista tiedoista, tietojen poistamiseen rekisteristä ja tietojen pysyvään säilyttämiseen sovelletaan maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain 35, 36 ja 40 §:n säännöksiä.

34 §

*Tiedonsaantioikeus, tietojen luovuttaminen ja
salassapito*

Tiedonsaantioikeudesta, tietojen luovuttamisesta ja salassapitovelvollisuudesta on voimassa, mitä maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain 41—43 §:ssä säädetään.

35 §

Voimakeinojen käyttö

Säilöönottoyksikön johtajalla ja säilöönottoyksikön virkasuhteisella tehtävään koulutulla henkilöllä on säilöönottoyksikössä tehtäväänsä suorittaessaan oikeus käyttää voimakeinoja:

1) säilöön otetun ulkomaalaisen turvatarkastuksen suorittamiseksi;

2) säilöön otetun ulkomaalaisen henkilöntarkastuksen suorittamiseksi;

3) säilöön otetun ulkomaalaisen poistumisen estämiseksi;

4) säilöön otetulta ulkomaalaiselta kiellettyjen aineiden poisottamiseksi;

5) ulkopuolisten pääsyn estämiseksi säilöönottoyksikköön ja sieltä poistamiseksi; sekä

6) säilöönottoyksikön tai säilöön otetun ulkomaalaisen turvallisuutta vaarantavan teon tai tapahtuman estämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa ei saa käyttää aseita tai muita voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen on oltava tarpeellisia ja olosuhteisiin nähden puolustettavia. Voimakeinojen käyttöä harkittaessa on otettava huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut seikat, joilla on merkitystä tilanteen kokonaisarvioinnin kannalta.

36 §

Säilöönottoyksikön henkilöstö

Säilöönottoyksikön johtajan ja ohjaus- ja valvontatehtäviä hoitavan henkilöstön on oltava virkasuhteista. Säilöönottoyksikön johtajalta vaaditaan vähintään opistotasoinen koulutus, hyvä englanninkielen taito ja alaan soveltuvaa työkokemusta. Ohjaus- ja valvontatehtäviin vaaditaan alalle sopivaksi katsottavaa koulutusta ja työkokemusta sekä kohutuullinen englannin kielen tai muun vieraan kielen taito.

Säilöönottoyksikön johtajana voi toimia myös sen vastaanottokeskuksen johtaja, jonka yhteydessä säilöönottoyksikkö toimii.

Kelpoisuusvaatimuksista ja nimikkeistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

37 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002.

Helsingissä 15 päivänä helmikuuta 2002

Säilöönottoyksikköön siirretään sen aloittaessa toimintansa poliisin säilytystiloissa tai rangaistuslaitoksissa olevia ulkomaalaisia säilöönoton jatkamiseksi. Siirtäminen ei edellytä käräjäoikeuden päätöstä. Siirrosta ei saa haakea muutosta valittamalla.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Työministeri *Tarja Filatov*

N:o 117

L a k i

ulkomaalaislain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 15 päivänä helmikuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä helmikuuta 1991 annetun ulkomaalaislain (378/1991) 47 §, 48 §:n 1—3 momentti ja 51 §, sellaisena kuin niistä on 47 § osaksi laissa 537/1999, sekä *lisätään* lakiin uusi 48 a § seuraavasti:

47 §

Säilöönotosta päättäminen ja säilöön otetun sijoittaminen

Säilöönotosta päättää kihlakunnan poliisilaitoksen, keskusrikospoliisin, suojelupoliisin tai liikkuvan poliisin päällystään kuuluva virkamies. Lyhytaikaisesta, enintään 48 tuntia kestävästä säilöönotosta voi päättää myös vähintään majurin arvoinen rajavartiomies. Säilöön otetulle tai tämän edustajalle on ilmoitettava säilöönoton peruste.

Säilöön otettu ulkomaalainen on mahdollisimman pian sijoitettava säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetussa laissa (116/2002) tarkoitettuun säilöönottoyksikköön.

Edellä 1 momentissa mainittu virkamies voi päättää säilöön otetun ulkomaalaisen poikkeuksellisesta sijoittamisesta poliisin pidätystiloihin, jos:

- 1) säilöönottoyksiköt ovat tilapäisesti täynnä; tai
- 2) ulkomaalainen otetaan säilöön kaukana

lähimmästä säilöönottoyksiköstä, jolloin säilöönotto saa kestää enintään neljä vuorokautta.

Alle 18-vuotias voidaan sijoittaa poliisin pidätystiloihin vain yhdessä perheensä tai huoltajansa kanssa.

Poliisin pidätystiloihin sijoitettuun ulkomaalaiseen sovelletaan, mitä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetussa laissa säädetään. Pidätystilojen järjestyksen ja turvallisuuden säilyttämiseksi ulkomaalaiseen voidaan kuitenkin soveltaa tarpeellisin osin, mitä tutkintavankeudesta annetun lain (615/1974) 5—7 §:ssä säädetään edellyttäen, että toimenpiteet ovat sopusoinnussa hänen säilöönottamisensa perusteen kanssa.

48 §

Säilöönotosta ilmoittaminen ja tuomioistuin-käsittely

Säilöönotosta ja 47 §:n 3 momentissa tarkoitettua poikkeuksellisesta sijoittamisesta päättäneen virkamiehen on viipymättä ja

viimeistään säilöön ottamista seuraavana päivänä ilmoitettava asiasta säilyttämispaikan käräjäoikeudelle tai kiireellisessä tapauksessa muullekin käräjäoikeudelle sen mukaan kuin oikeusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Ilmoitus voidaan tehdä puhelimitse. Puhelimitse tehty ilmoitus on viipymättä toimitettava kirjallisena asianomaiselle käräjäoikeudelle.

Käräjäoikeuden on otettava säilöön ottamista ja 47 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettua poikkeuksellista sijoittamista koskeva asia käsiteltäväksi viipymättä ja viimeistään neljän vuorokauden kuluttua säilöön ottamisesta. Edellä mainitun momentin 2 kohdassa tarkoitettua tapauksessa asia on otettava käsiteltäväksi viipymättä ja viimeistään vuorokauden kuluttua ilmoituksesta.

Käräjäoikeus on säilöön ottamista koskevassa asiassa päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Istunto voidaan pitää myös muuna aikana ja muussa paikassa kuin käräjäoikeuden istunnosta säädetään.

— — — — —
48 a §

Menettely käräjäoikeudessa

Säilöön ottamista ja 47 §:n 3 momentissa tarkoitettua poikkeuksellista sijoittamista koskevan päätöksen tehneen tai tämän määrää-

Helsingissä 15 päivänä helmikuuta 2002

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

män virkamiehen on oltava läsnä asiaa käräjäoikeudessa käsiteltäessä.

Asian käsittelyssä käräjäoikeudelle on esitettävä selvitys säilöönoton ja säilöön otetun ulkomaalaisen poikkeuksellisen sijoittamisen edellytyksistä. Säilöön otettu ulkomaalainen on tuotava käräjäoikeuden istuntoon ja häntä on kuultava siellä säilöönoton ja poikkeuksellisen sijoittamisen edellytyksistä.

Asian käsittely voidaan lykätä vain erityisistä syistä. Säilöönotto jatkuu asian seuraavaan käsittelyyn, jollei käräjäoikeus toisin määrää.

51 §

Käsittely uudestaan käräjäoikeudessa

Jollei säilöön otettua ulkomaalaista ole määrätty päästettäväksi vapaaksi, säilöön otetun säilyttämispaikkakunnan käräjäoikeuden on omasta aloitteestaan otettava säilöön ottamista ja 47 §:n 3 momentissa tarkoitettua poikkeuksellista sijoittamista koskeva asia uudelleen tutkittavaksi aina viimeistään kahden viikon kuluttua päätöksestä, jolla käräjäoikeus on määrännyt säilöön otetun pidettäväksi edelleen säilössä asianomaisessa sijoituspaikassa.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002.

Työministeri *Tarja Filatov*

N:o 118

L a k i

maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 15 päivänä helmikuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 9 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (493/1999) 20 §:n 2 momentti,
muutetaan 1 ja 2 §, 3 §:n 2 ja 3 momentti, 6 §:n 1 ja 2 momentti, 7 §:n 1 momentti, 14 §:n 2 momentti, 4 luvun otsikko, 19 ja 21 §, 22 §:n 1—3 momentti, 25 §, 26 §:n 1 ja 2 momentti, 31 §:n 2 ja 3 momentti, 32 § ja 6 luvun otsikko, 34 ja 37 §, 41 §:n 1 momentti, 43 §:n 1 momentti sekä 45 §, ja
lisätään lakiin uusi 3 a §, 4 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 6 a, 8 a, 16 a, 19 a, 19 b sekä 22 a § seuraavasti:

1 §

Lain tavoitteet

Tämän lain tavoitteena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista, tasa-arvoa ja valinnan vapautta toimenpiteillä, jotka tukevat yhteiskunnassa tarvittavien keskeisten tietojen ja taitojen saavuttamista, sekä turvata turvapaikanhakijoiden ja joukkopaon vuoksi tilapäistä suojelua saavien toimeentulo ja huolenpito järjestämällä vastaanotto.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kotoutumisella* maahanmuuttajan yksilöllistä kehitystä tavoitteena osallistua työelämään ja yhteiskunnan toimintaan samalla omaa kieltään ja kulttuuriaan säilyttäen;

2) *kotouttamisella* viranomaisten järjestämiä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja voimavaroja; sekä

3) *turvapaikanhakijoiden vastaanotolla ja tilapäistä suojelua saavien vastaanotolla* toimeentulon ja huolenpidon järjestämistä vastaanottokeskuksessa tai järjestelykeskuksessa.

3 §

Soveltamisala

Turvapaikanhakijoiden vastaanoton piiriin kuuluu Suomessa ulkomaalaislain (378/1991) 30 §:n perusteella turvapaikkaa hakenut henkilö, kunnes hänelle on myönnetty oleskelulupa tai hänen maasta poistamistaan koskeva asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu tai pantu täytäntöön. Saman lain 34 d §:n mukaan tilapäistä suojelua Suomessa saava henkilö kuuluu tilapäistä suojelua saavien vastaanoton piiriin, kunnes hänelle on myönnetty pysyväisluontoinen oleskelulupa tai hänen maasta poistamistaan koskeva asia on ratkaistu ja päätös pantu täytäntöön.

Tilapäistä suojelua saavien vastaanoton

piiriin kuuluu tilapäistä suojelua Suomessa saava henkilö maahantulosta lukien, kunnes hänelle on myönnetty pysyväisluonteinen oleskelulupa tai hänen maasta poistamista koskeva asiansa on ratkaistu ja päätös pantu täytäntöön.

3 a §

Pakolainen tätä lakia sovellettaessa

Mitä tässä laissa säädetään pakolaisesta, sovelletaan myös henkilöön:

1) jolle on myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 31 §:n mukaan suojelun tarpeen vuoksi tai ulkomaalaislain 18 §:n 4 kohdassa tarkoitetusta painavasta humanitaarisesta syystä;

2) joka on hakenut turvapaikkaa tai saanut tilapäistä suojelua Suomessa ja saanut tämän jälkeen pysyväisluonteisen oleskeluluvan ulkomaalaislain 20 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella, ei kuitenkaan, jos oleskelulupa on myönnetty opiskelun, työnteon tai ammatin harjoittamisen tai avioliiton johdosta; sekä

3) joka on pakolaisen tai 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun henkilön perheenjäsen tai muu omainen edellyttäen, että hänellä on ollut perheside pakolaisen tai oleskeluluvan saaneen henkilön kanssa ennen tämän tuloa Suomeen.

4 §

Kustannusten korvaaminen

Tämän lain 8 a §:ssä säädettyyn paluumuuttoavustusta koskevaan kustannusten korvaukseen, avustukseen sekä niitä koskevan asian käsittelyyn ja muutoksenhakuun sovelletaan muutoin mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

2 luku

Toimeenpano

6 §

Viranomaisten tehtävät

Maahanmuuttajien kotouttamisen sekä tur-

vapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton yleinen kehittäminen, suunnittelu, ohjaus ja seuranta sekä yhteensovittaminen kuuluu työministeriölle. Työministeriön hallinnonalalla voi olla vastaanottokeskuksia ja järjestelykeskuksia.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen tehtävänä on työministeriön alaisena maahanmuuttajien yhteiskuntaan ja työelämään kotouttamisen, turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton suunnittelu, ohjaus, seuranta sekä muut erikseen määrättävät tehtävät.

6 a §

Joukkopaossa tulevien vastaanottoon varautuminen

Työministeriö voi määrätä työvoima- ja elinkeinokeskuksen sopimaan varautumissuunnitelman laatimisesta kunnan kanssa joukkopaon vuoksi Suomeen saapuvan suuren henkilömäärän vastaanoton järjestämiseksi. Varautumissuunnitelma laaditaan aiesopimuksen muotoon.

Joukkopaossa Suomeen tulevien henkilöiden vastaanottamista varten on perustettava tarpeellinen määrä järjestelykeskuksia ja vastaanottokeskuksia. Keskuksen perustamisesta ja ylläpitämisestä vastaa kunta, joka on tehnyt 1 momentissa tarkoitetun varautumissuunnitelman tai kunta, johon maahan saapuneiden henkilöiden sijoittaminen vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen on muutoin perusteltua.

Keskuksen perustamis- ja ylläpitokustannukset suoritetaan valtion varoista.

Valtioneuvoston asetuksella nimetään ne kunnat, joihin 2 momentissa tarkoitettu velvoite kohdistuu.

7 §

Kotouttamisohjelma

Kunta laatii kotouttamisohjelman yhteistyössä työvoimaviranomaisen ja muiden viranomaisten sekä kansaneläkelaitoksen kanssa. Ohjelma sisältää suunnitelman tavoitteista, toimenpiteistä, voimavaroista sekä yhteistyöstä maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Ohjelmaan sisällytetään myös etnisen tasa-arvon ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen.

8 a §

Paluumuuttoavustus

Paluumuuttoavustusta voidaan myöntää valtion talousarviossa tarkoitusta varten osoitetun määrärahan puitteissa edellä 3 §:n 3 momentissa ja 3 a §:ssä tarkoitettulle henkilölle, joka palaa vapaaehtoisesti kotimaahansa tai lähtömaahansa. Paluumuuttoavustuksena voidaan myöntää kohtuulliset matkakustannukset ja muuttokustannukset sekä avustusta paluumaahan asettumista varten. Paluumuuttoavustuksen myöntämistä ja paluumuuttoavustusta koskevista asioista valtionapuviranomaisena toimii vastaanottokeskus 3 §:n 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta ja kunta 3 a §:ssä tarkoitettujen henkilöiden osalta.

Muutosta 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä vastaanottokeskus sijaitsee.

Toimivalta paluumuuttoavustuksen takaisinperinnässä kuuluu vastaanottokeskukseen siltä osin kuin kyseessä on sen myöntämä paluumuuttoavustus. Hakemus paluumuuttoavustuksen takaisinperinnästä tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä vastaanottokeskus sijaitsee.

14 §

Kotoutumistuen määräytymisaika ja tarkistaminen

Kotoutumistuki tarkistetaan, jos henkilön tai hänen perheensä olosuhteissa tai tuen tarpeessa tapahtuu muutoksia.

16 a §

Kotoutumista edistävään toimenpiteeseen osallistuvan vakuutusturva

Työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin rin-

nastettaviin toimenpiteisiin ja muihin yksilöllisesti sovittuihin kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin osallistuttaessa sattuneesta tapaturmasta tai siinä saadusta ammattitaudista suoritetaan työmarkkinatukea kotoutumistukena saavalle henkilölle korvaus valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) säädetään työtapaturmasta siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään saman suuruiseen korvaukseen muun lain mukaan.

Asian, joka koskee korvauksen suorittamista valtion varoista 1 momentin nojalla, käsittelee ensimmäisenä asteena valtiokonttori. Valtiokonttorin tämän pykälän nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin tapaturmavakuutuslain 5 luvussa säädetään.

Työministeriö järjestää 1 momentissa tarkoitetuissa kotoutumista edistävissä toimenpiteissä oleville ryhmävastuuvakuutuksen.

4 luku

Turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanotto

19 §

Vastaanoton sisältö

Turvapaikanhakijoiden vastaanottona ja tilapäistä suojelua saavien vastaanottona järjestetään majoitus, toimeentulotuki, välttämättömät sosiaali- ja terveystalvet, tulkkipalveluja ja muu välttämätön perustarpeiden turvaaminen sekä työ- ja opintotoimintaa. Vastaanoton muusta järjestämisestä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun henkilön majoitus järjestetään vastaanottokeskuksessa.

Alaikäisen ilman huoltajaa tulevan turvapaikanhakijan ja tilapäistä suojelua saavan vastaanottoa varten vastaanottokeskukseen voidaan perustaa ryhmäkoti. Ryhmäkodin toiminnasta ja henkilöstön määrästä säädetään työministeriön asetuksella.

Alaikäisten tai kidutuksen, raiskauksen tai muun ruumiillisen tai seksuaalisen väkivallan uhrien tai muutoin muita heikommassa asemassa olevien palvelujen järjestämisessä otetaan huomioon heidän elämäntilanteestaan johtuvat erityiset tarpeensa.

Palvelujen järjestämisestä vastaa vastaanottokeskus.

19 a §

*Tilapäistä suojelua saavien terveydenhuolto-
palvelut*

Edellä 3 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tilapäistä suojelua saavalla henkilöllä on sen lisäksi mitä 19 §:n 1 ja 4 momentissa säädetään oikeus terveydenhuollon palveluihin yhtäläisin perustein kuin henkilöllä, jolla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa.

Palvelujen järjestämisestä vastaa vastaanottokeskus.

19 b §

Ensivaiheen kiireellinen vastaanotto

Jos Suomeen tulee niin suuri määrä 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja henkilöitä, ettei heitä voida sijoittaa vastaanottokeskuksiin, järjestetään heidän ensivaiheen kiireellinen vastaanottonsa järjestelykeskuksessa.

Järjestelykeskuksessa tilapäistä suojelua saavalle henkilölle annetaan ensivaiheen hyödykkeitä välttämätöntä toimeentuloa varten, kunnes hänet voidaan siirtää vastaanottokeskukseen tai hän poistuu maasta.

21 §

Vastaanoton järjestämisestä sopiminen

Työvoima- ja elinkeinokeskus voi sopia turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä sekä siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnan, kuntayhtymän, muun julkisoikeudellisen yhteisön taikka yksityisen yhteisön tai säätiön kanssa.

22 §

Toimeentulotuki

Turvapaikanhakijalle ja tilapäistä suojelua saavalle henkilölle voidaan myöntää toimeentulotukea toimeentulotuesta annetun lain mukaan, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Työministeriön asetuksella säädetään tarkemmin toimeentulotuen perusosalla katettavien menojen jakautumisesta vastaanottokeskuksessa järjestettävään vastaanottoon ja turvapaikanhakijan tai tilapäistä suojelua saavan itsensä suorittamiin perusosalla katettaviin menoihin.

Turvapaikanhakijan ja tilapäistä suojelua saavan toimeentulotuen myöntää hakemuksesta vastaanottokeskus.

22 a §

Vastaanottokeskuksen järjestämiin toimenpiteisiin osallistuvan vakuutusturva

Vastaanottokeskuksen yksilöidysti osoittamassa työtoiminnassa taikka työllistymistä edistävässä opintotoiminnassa oltaessa sattuneesta tapaturmasta tai siinä saadusta ammatitautista suoritetaan henkilölle korvaus valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin tapaturmavakuutuslaissa säädetään työtapaturmasta siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään saman suuruiseen korvaukseen muun lain mukaan.

Asian, joka koskee korvauksen suorittamista valtion varoista 1 momentin nojalla, käsittelee ensimmäisenä asteena valtiokonttori. Valtiokonttorin tämän pykälän nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin tapaturmavakuutuslain 5 luvussa säädetään.

Työministeriö järjestää vastaanottokeskuksen järjestämissä toimenpiteissä oleville ryhmävastuuvakuutuksen.

25 §

Säilöön otetun ulkomaalaisen sijoittaminen

Valtion tai kunnan ylläpitämässä vastaanottokeskuksessa voidaan järjestää ulkomaalaislain 46 §:ssä tarkoitettu ulkomaalaisten säilöönotto.

26 §

Edustaminen ja puhevallan käyttö

Pakolaislapselle, tilapäistä suojelua saavalle lapselle tai oleskelulupaa tai turvapaikkaa hakevalle lapselle, joka on Suomessa vailla

huoltajaa tai muuta laillista edustajaa, voidaan määrätä edustaja.

Edustaja käyttää huoltajalle kuuluvaa puhevaltaa lapsen henkilöä ja varallisuutta koskevissa asioissa, määrää lapsen asumisesta sekä hoitaa lapsen varallisuutta siten kuin oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 1 ja 2 §:ssä, hallintomenettelylain (598/1982) 16 §:ssä, hallintolainkäyttölain 17 §:ssä ja 18 §:n 3 momentissa ja holhustoimesta annetussa laissa (442/1999) säädetään.

31 §

Ilmoitusvelvollisuus

Edustajan tehtävä on merkittävä holhousasioiden rekisteriin, jos lapsella on edustajan hoidettavana olevaa omaisuutta siinä määrin, että edunvalvonta olisi holhustoimesta annetun lain 66 §:n nojalla merkittävä holhousasioiden rekisteriin. Tuomioistuimen, joka määrää edustajan, on pyydettävä hakijalta selvitys siitä, onko lapsella edustajan hoidettavaksi tulevaa omaisuutta, ja tarvittaessa ilmoitettava holhousviranomaiselle rekisteriin merkitsemisen tarpeesta.

Edustajan tehtävän merkitsemisestä holhousasioiden rekisteriin on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä holhustoimesta annetun lain 64—68 §:ssä säädetään.

32 §

Tili edustajan tehtävästä

Edustajan velvollisuudesta tehdä tili tehtävänsä päättyessä on voimassa, mitä holhustoimesta annetussa laissa säädetään.

6 luku

Pakolaisten, tilapäistä suojelua saavien ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton henkilörekisterit

34 §

Henkilörekisterit

Pakolaisten, tilapäistä suojelua saavien ja

turvapaikanhakijoiden vastaanoton suunnittelua ja toteuttamista sekä kotouttamista varten tarkoitettuja henkilörekistereitä ovat:

- 1) asukasrekisteri, johon kuuluvat valtakunnallinen osarekisteri ja vastaanottokeskusten osarekisterit;
- 2) rekisteri pakolaisista (pakolaisrekisteri); sekä
- 3) kuntaanosoitusrekisteri.

37 §

Asukasrekisteri

Asukasrekisteri on automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tilapäistä suojelua saavien ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton järjestämistä varten pidettävä henkilörekisteri.

Asukasrekisteriin saa kerätä ja tallettaa edellä tarkoitettujen henkilöiden ja heidän perheenjäsentensä:

- 1) tunnistetiedot ja rekisterinpitäjän ja ulkomaalaisviraston antama asiakasnumero sekä syntymäpaikkaa ja kansalaisuutta koskevat tiedot;
- 2) kielitaitoa, koulutusta, ammattitaitoa ja työkokemusta koskevia tietoja;
- 3) vastaanoton järjestämiseksi tarpeellisia turvapaikkahakemuksiin tai maasta poistamiseen liittyvien asioiden käsittelyä koskevia tietoja; sekä
- 4) rekisteröidyn suostumuksella hänen etnistä alkuperäänsä ja uskonnollista vakaumustaan koskevia tietoja.

41 §

Tiedonsaantioikeus

Valtion ja kunnan viranomaisella, kansaneläkelaitoksella, turvapaikanhakijoiden vastaanoton sekä tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestäjällä ja 5 luvussa tarkoitettulla edustajalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muilta valtion ja kuntien viranomaisilta sekä muulta turvapaikanhakijoiden vastaanoton järjestäjältä maksettua tässä laissa tarkoitettujen tehtävien suorittamista varten tarpeellisia tietoja.

43 §

Salassapitovelvollisuus

Tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittavat henkilöt eivät saa ilman pakolaisen, tilapäistä suojelua saavan, turvapaikanhakijan tai muun maahanmuuttajan tai hänen huoltajansa tai tämän lain mukaan määrätyn edustajan nimenomaista suostumusta ilmaista pakolaisen, tilapäistä suojelua saavan, turvapaikanhakijan tai muun maahanmuuttajan yksityistä tai perheen salaisuutta ja henkilökohtaisia oloja koskevia tietoja. Ilmaista ei myöskään saa muuta tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatua tietoa, ellei ole ilmeistä, että tiedon antaminen ei vaaranna

Helsingissä 15 päivänä helmikuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

edellä tarkoitettujen henkilöiden tai näiden läheisten turvallisuutta.

45 §

Hallintomenettely

Pakolaisten kotouttamista ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoa sekä tilapäistä suojelua saavien vastaanottoa järjestävän on käsitellessään tässä laissa tarkoitettuja hallintoasioita noudatettava hallintomenettelylakia ja tiedoksiannosta hallintoasioissa annettua lakia (232/1966).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002.

Työministeri *Tarja Filatov*

N:o 119

Tasavallan presidentin asetus**Suomen Tasavallan hallituksen ja Eteläisen Afrikan kehitysyhteisön sihteeristön välillä informaatio- ja kommunikaatioteknologian alan yhteistyöstä tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta**

Annettu Helsingissä 15 päivänä helmikuuta 2002

Tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti, joka on tehty kehitysyhteistyöministerin esittelystä, säädetään:

1 §
Gaboronessa 5 päivänä helmikuuta 2002 Suomen Tasavallan hallituksen ja Eteläisen Afrikan kehitysyhteisön sihteeristön välillä informaatio- ja kommunikaatioteknologian alan yhteistyöstä tehty sopimus, jonka tasavallan presidentti on hyväksynyt 25 päivänä tammikuuta 2002, tulee Suomen osalta kansainvälisesti voimaan 7 päivänä maaliskuuta 2002 niin kuin siitä on sovittu.

2 §
Sopimuksen määräykset ovat asetuksena voimassa.

3 §
Tämä asetus tulee voimaan 7 päivänä maaliskuuta 2002.

Helsingissä 15 päivänä helmikuuta 2002

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

Kehitysyhteistyöministeri *Satu Hassi*

(Sopimus on nähtävänä ja saatavissa ulkoasiainministeriössä, joka antaa siitä myös tietoja suomeksi ja ruotsiksi.)

N:o 120

Tasavallan presidentin asetus**alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan V liitteen muutosten voimaansaatamisesta**

Annettu Helsingissä 15 päivänä helmikuuta 2002

Tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti, joka on tehty liikenne- ja viestintäministerin esittelystä, säädetään:

1 §

Alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan (SopS 51/1983) V liit-teeseen Lontoossa 5 päivänä lokakuuta 2000 Kansainvälisen merenkulkujärjestön me-riympäristön suojelukomitean päätöksellä MEPC.89(45) tehdyt muutokset, jotka tasa-vallan presidentti on hyväksynyt 24 päivänä elokuuta 2001, tulevat Suomen osalta kan-

sainvälisesti voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002 niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Muutosten määräykset ovat asetuksena voimassa.

3 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002.

Helsingissä 15 päivänä helmikuuta 2002

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Liikenne- ja viestintäministeri *Kimmo Sasi*

(Muutokset ovat nähtävinä ja saatavissa Merenkululaitoksessa, joka myös antaa niistä tietoja suomeksi ja ruotsiksi.)

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

N:o 116—120, 2^{1/2} arkkia

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2002

EDITA PUBLISHING OY, PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA

ISSN 1455-8904